

Inimkaubanduse vormid

1) Inimkaubandus seksuaalse ärakasutamise eesmärgil tähendab inimese asetamist olukorda, kus ta on sunnitud tegelema prostitutsiooniga. Samuti noorema kui kaheksateistaastase isiku mõjutamist, et ta alustaks või jätkaks tegelemist prostitutsiooniga või astuks üles pornograafilises või erootilises etteastes või teoses, samuti sellisele tegevusele muul viisil kaasaaitamist.

2) Inimkaubandus tööalase ekspluateerimise või sunniviisilise töö eesmärgil viitab kuritahtlikule tegevusele, mille tulemusel on töötaja pandud sundolukorda, milles on töötingimused kehvad, tööaeg pikk ja töötasu alla riikliku piirmäära (vähem maksmine), tööolud halvad või lausa ohtlikud ning võimalusi olukorra muutmiseks on vähe või puuduvad need sootuks. Olenevalt riiklikest õigusaktidest võidakse osa sellistest tegevustest käsitleda kas (tööjõuvastase) kuriteona või töölepingu seaduse rikkumisena. Sunniviisiline töö viitab mistahes tööle või teenusele, mida inimene on sunnitud tegema vastu tahtmist, ähvarduse või karistuse hirmus. Osa riike on kriminaliseerinud sunniviisilise töö eraldi kuriteona, kuid enamikus riikides on see kriminaliseeritud ekspluateerimise ühe vormina riiklike inimkaubanduse õigusaktide mõistes. Eesti karistusõiguse mõttes inimkaubandus tööalase ärakasutamise eesmärgil tähendab inimese asetamist olukorda, kus ta on sunnitud töötama tavapäratutel tingimustel. Töötamist tuleb käsitada „töölepingu seaduses määratletud töösuhte- või käsundilaadse tööna, välistades sellised töötamise vormid nagu kodused majapidamistööd, töö kooliaias, õpilasmalev, naabri korraldatud talgud jne.“ Lisaks eeldab inimkaubanduse koosseisutunnus seda, et töösuhtelaadne töö toimuks tavapäratutel tingimustel, nt töötamine tasuta või marginaalse tasu eest, töötamine võla katteks vms. Karistamisväärselt tavapäratuks tuleb lugeda ka seda, kui kerged töödistsipliini rikkumised või kvalitatiivsed minetused on karistatavad ebaproportsionaalselt raskete sanktsioonidega, nagu töötasust täielik ilmajätmine. Samas aga ei oleks õige käsitada tavapäratuna igat tingimust, mis on vastuolus tööõigusega. Inimkaubanduse koosseisule vastavaks saab siiski pidada ainult sellist töösuhet, mis kaldub tööõiguse normidest ja rakenduspraktikast kõrvale oluliselt.

3) Inimkaubandus kuriteole sundimise eesmärgil toimub siis, kui isikut sunnitakse toime panema kuritegusid, näiteks taskuvargus, poevargus, krediitkaardiandmete vargus, identiteedivargus, narkokaubandus ja muud sarnased karistatavad tegevused, mille eesmärk on üldjuhul saada rahalist kasu. Kuna inimkaubitseja hirmutab ohvreid või nende perekondi võimaliku kättemaksuga, millele sageli lisandub hirm ametivõimude ees, ei soovi ohvrid sageli rääkida nendest, kes sundisid neid kuritegusid toime panema.

4) Inimkaubandus sunniviisile kerjamise eesmärgil on olukord, kus kasutatakse ära isiku isiklikku või majanduslikku kitsikust või abitust, et sundida teda kerjama. Kerjajaid sunnitakse ära andma kogu oma teenistus või suurem osa sellest. Nende vabadus on nii piiratud, et nad ei saa enam vabalt otsustada, kas nad tahavad kerjamisega tegeleda või mitte. Mõned sunniviisilise kerjamise märgid on järgmised: 1) kerjajat jälgivad pidevalt teised isikud, kes sekkuvad kohe, kui temaga on loodud kontakt, 2) inimkaubanduse ohvrid kerjavad sõltumata ilmast tundide kaupa, nende asukohta võidakse muuta riigisiselt kui piiriüleselt, 3) isik tuuakse kerjamise kohta ja viiakse sealt ära.

5) Inimkaubandus elundite eemaldamise eesmärgil määratletud rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni Palermo protokollis. Nagu ka teiste inimkaubanduse vormide puhul, kasutavad elundite hankijad ära ohvrite äärmist vaesust ja oma mõjuvõimu ning manipuleerimisoskust. Sellise inimkaubanduse ohvrite tervis on ohus nii elundite eemaldamise ajal kui ka pärast seda. Paljud riigid nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool Euroopa Liitu on rakendanud õigusakte, et võidelda elundite eemaldamise eesmärgil toimuva inimkaubandusega.

6) Inimkaubandus ärakasutava fiktiivse abielu eesmärgil. Tegemist ei ole õiguses määratletud mõistega. Ärakasutav fiktiivne abielu on selline abielu, millel on ärakasutamise tunnused. Fiktiivne abielu on ametlikult kehtiv ja on sageli sõlmitud selleks, et kolmanda riigi kodanik saaks ELi elamisloa. Fiktiivvabielu on siiski dokumentide järgi „päris“ abielu ja see on juriidiliselt jõus nii Eestis kui ka välisriigis (ühine vara ja võlad, lapsed jne).

Allikas: [Inimkaubanduse seletav sõnastik eesti keeles](#) [1].

Allikas URL: <https://www.kriminaalpoliitika.ee/et/inimkaubandus/inimkaubanduse-vormid>

Lingid:

[1]

https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/wtb12874_inimkaubanduse_glossary_est_final.pdf